

Tas Latweeschu draugs.

1838. 20 Oktbr.

42ra lappa.

Sinna par Jaun-Peebargas bihbeles-beedribu.

Mehs sawus scha gadda bihbeles-swehtkus zotâ Augustâ, muhsu augsti zeeniga Reisera dehla un frohna-mantineeka dsimschanas-deenâ, swehtijahm. — Scho reis gan ne tif dands laudis, kâ zittôs gaddôs — warr buht, ta aissaweta darba deht, kas scho wassar' zaur to leelu leetu mums wisseem notizzis — nebij sanahksufchi; bet tafschu bij basniza pilna no beedreem. — Pehz nodseedatas dseefmas Zirses mahzitajs turreja us altari luhgschanu, nowehleja tam mihtam Deewam to sanahkschanu, un lai winsch swehtitu to darbu. Pehz tam tappe ta 55ta nodalka no ta praweeta Esaijasa preekschlassita, un tahs kollektas dseedatas. Skuijenes mahzitajs fazzija spreddiiki par 37tu nodalku pee ta praweeta Ezekiëla, un ta praweeta Nuddinaschanu tã issstahstija, ka Deewa wahrdi tee irr bijufchi, kas wissôs laikôs tohs mirronu-kaulus dshwus darrija; winsch rahdija, ka preeksch Kristus laikeem wissi zilweki bija kâ mirronu kauli bes dshwibas, — bet kad tas wahrds meesa tappe, un ar sawu garru us teem sakal-tuscheem kaulaem puhte, tad tee tappe dshwi; — bet zaur zilweku grehkeem ta dshwiba un pirma mihlestita no kristigahm draudsehm atkal issudde, ta palikke atkal par eeleiju, pilnu ar mirronu-kauleem, tad Deews atkal sawus wahrds fuhstija zaur sawu kalpu Lutteru un zaur teem tohs mirronu-kaulus atkal dshwus darrija; un kad ir Luttera draudsês ta dshwiba wairs nebij, tad preeksch wairak kâ simts gaddeem no Wahzsemmes atnahze brahti, ar swehta garra spehku, Jesu Kristu un winna krustu Nuddinadami, un tas wahrds no Kristus krusta tohs mirronu-kaulus atkal dshwus darrija; bet patti brahtu draudse muhsu semnê to apleezina, ka arri pee winneem, ta pirma mihlestita irr issuddusi un eeleija atkal pilna mirronu-kaulu; tad winsch pehdigi jautaja: "Arrig schee kauli wissi taps dshwi? un zaur ko tee taps dshwi?" — Us tam atbildeja: Ka wissi gan taps dshwi, ja few ween lifsees dshwus darriht, un ka tee taps dshwi zaur ta Runga wahrdu. — Nu tappe dseefma us tshetri balsi dseedata. Pehz tam draudses mahzitais pats bij ar tahm sinnahm, zil naudas pehrnaja gaddâ eenemts, zil bihbetu gramatas pirktas un starp laudim isballitas. Tad weht, dwehselem par usffubbinaschanu Deewa wahrds zeenih, schohs diwi stahstus stahstija: 1) Kâ Zilleu-leijas eedshwotaji Tirohleru-semnê, schohs paschus Deewa wahrds lassidami, no teem bij asinnufchi, ka winnu tizziba, — prohti kattolu-tizziba, pee ka tee peederreja, — nebij skaidra pehz Deewa raksteem, bet sajanuka ar zilweku mahzibahm — ka tee atstahje scho tizzibu, schkibrehns no tahs un peenehme Lut-

tera isskaidrotu tizzibu; un ka winni schahs tizzibas deht dauds tappe wajati un no sawas tehwu - semmes isdsheti. Winni arr' aishgahjufchi, peeminnedami muhsu Pestitaja wahrdu: Matt. 19, 29. — Un Pruhfchu kehniusch tohs irr usnehmis sawa semmê. 2) Tad wehl stahstija, ka pee Ahprikas semmes, eeksch Madagaskas - fallas weena fristiga seewa, arr' Deewa wahrdu deht, par affins - leezineezi irr palikkusi un sawu dschwibu, tam Kungam par gohdu, nodewusi. Peh; nodseedatas flawas dseefmas uf tshetreem balsim, beidscht draudses mahzitajs pats uf altari luhgshanu turreja un noswehtija draudsi. — Draugi mihti! meh's lassam sinas par bihbeles - beedri - bahm, un peemettam sawu graffi pee tahm; bet woi tas wifs noteek tam Kungam par gohdu? un no mihslestibas uf Deewu? — To atbildefim katris sawa firdi! —

P. — p. —

Tahs fesch padefmit leepas Smilkteneek d s.

Frescha nodalka: Ta swehta bihbele.

Wissi nu kluffam aishgahje us mahjahm, un pa daschu neddelu wissâ tai pussê nekah - dus dantschus neturreja. Dasch zilweks Smilkteneeku zeemâ un zittôs pagastôs fazzija, ka schi weena nolikta Deewa soh diba par to esscht, kad meh's tahdi besdeewigi bijufchi, sawu nelaika mahzitaju ta apbehdinajufchi, pabr basnizu nebehdajufchi, un wehl zittadi. Atkal zitti pahrgudri ta isrunnaja, ka wifs tas tapatt netihsch notizis, un dohmaja, ka tur ne - kahds brhnum's neesscht, un wissur ta buhtu gahjis. Es toreis arri tahds pahrgudr's biju.

Pa tam mihtais Deew's muhsu mirruschus ar baltu sneega apseggu nosedse, un zittas seewas, kas ar teem fird - ehsteem bija apflimmojuschees, atkal wesselas palikke. Seemas swehtki atnahje — sneegs tik beest bija nokrittis, ka muhsu 16 kappus wairs neredseja, un meh's par wezzu wihst fahzam tohs swehtkus pawaddiht, dserdami, plihstedami. Ak meh's drihs bijam aismirufufchi sawas 16 meitenes! Bet us treiju fungu deenu manna seewa no jauna eelikkahs gulleht, un us weenu deenu ta nomirre! Au es atkal atzerreju sawas 2 no - nahpetas meitas, un man ta liffahs, itt ta kahds man buhtu weenadi ween peesauzis: woi tu wehl nezelsees no grehku meega? Man wissi prahti pasudde, un es gan drihs jau dohmaju pats fewim gallu darriht. Bet zil ko es sawu seewu biju paglabbajis, tad man zittas ruhpes usnahje. Muhsu jauns mahzitais bija nahzeis, un meh's winnu itt goh - digi grihbejam sagaidiht, lai winsch muhs tulih par labbeem laudim turretu. Jo wissur muhs Smilkteneekus par resgalleem zilwekeem pasauze. Es ne fenn biju diwi brangus fir - gus pirzis, abbus behrus, un ar teem dohmaju israhditees, tahds lepns gar's manni wehl dsinne pee wisseem manneem fird - ehsteem. Tad nu wajadseja notaisht, ka mahzitajam pret - tim brauks, un winnu ar leelu gohdu pahrweddih's. Manni ratti ar teem behreem pirni 4 meitas wedde, gohdam gehrbtas, tad skohlmeisters brauze ar teem discheem skohlas behr - neem ar 4 ratteem, un tad meh's fainneeki nahzam, katrs to labbaku firgu jahdami. Es papreekschu ar schlimmeli, tad tee, fam schlimmeli bija, tad tee, fam dulli, un pehdigi tee, fam melni firgi. Pirnôs rattôs arri manna meita Stihne sehbeja, un tai skohlmeisters bija gohda wahrdu's usrakstijis, ar ko mahzitaju sweiznaht, un tohs winnam eedoht grahamata. Wifs tas rittigi ta notikke, un nu mums bija atkal pascheem mahzitais. Kad manna meita to runnu bija fazzijusi un tohs raffus eedewusi, tad muhsu mahzitais tai eeschliktôja weenu brangl eeseetu grahamatu. Ta bija ta swehta bihbele, no ka meh's Smilkteneeki toreis gan drihs ne ko nesinnajam. Papreeksch manna meita bija lustiga, kad ta grahamata tif brangi bija apselitta, ar spihdigu melnu wahku un sudraba klambarischeem. Bet drihs win - na fahje patti to lassiht, jo muhsu mahzitais winnai tahs weetas apsihmeja, ar kurrabm jafahf.

Stihne sawu nelaika mahti pahrlieku mihtu turreja, un deenas apfahrt pehz winnu raubaja. Bet kad winna eeksch bihbeles lassija, tad winna gauschi eepreezeta tappe. Es

toreif zeenija itt fluffi pastaigaht apfahrt, weens palizzis sawâ nammâ, un pee mahju waldischanas es wissur pehz sawu feewu schehlojohs. Zitti dohmaja, woi es no prahta iseeschu, un pehzaki man arri fazzija, ka es brihscham jau itt muldedams biju runnais. Kabdu deenu es ta weens pats sehdeju istabâ, galwu us rohku atspeedis, un manna Stihne eenahze. Winna nelaika mahres leetas bija atliffusi, un pee tam itt noraudajusees, bet nehme drihs sawu bihbeli rohka, un es manniju, ka winnas waigs itt meerigs palikke. Es fazziju: ko tad tu arweenu to gramatu lassu, tur jau naw nekas rakstihis no mahtes. Winna atbildeja: ak tehris mihtais, bihbelê wissu labbu warr atrast, un tur dauds eepreezeschanas un eedrohschinafchanas irr eefschâ! Un nu winna sahze man islassiht to swehtu stahstu, ka tas Kungs Jesus sawu draugu Lahjaru no mirroneem lusmohdinajis (luhto Jahna ewangeliumâ, to 11 nodaku). Es papreefsch ka pahrbihjees klausijohs; bet tas man palikke firdi, un mohdinaja, wairak no swehtas bihbeles fassinnaht. No ta laika es daschu puffsdeenu ar sawu meitu pee tahs sehdeju. Eefsch skapa lah dinas es arri diwi bihbeles atraddu, ko manna nelaika feewa tahm diwi noplappetahm meitahm bija eefschinkojusi to gabdu papreefsch; un ta labbad es schihis gramatas wehl wairak zeeniju. Preefsch tam nê behdaht par to Deewa wahrdu nebija behdais. Es gan biju tappis basnijâ kristihis, un laikam skohlâ biju eefsch bihbeles lassijis, bet kad skohlmeisters mannim pee tam tik dauds bija pehreenu dewis, tad es pehz winnu pawissam noht atliffu. Kad mahzitais basnijâ kahdu Deewa wahrdu fazzija, tad es to negribdeju pee firds nent, dohmadams, ka winsch tikkai sprede dihu sakkohht, ka jau us to derrehts, un gan mihlaki buhtu mahjâs sehdejis schlahpswahrfes. Pee swehta Deewa galda es ifgaddos gahju, lai ta nerahdabs, ka es buhtu gribbejis mahzitajam to grehku wehrdinu atraut. Daschureis muhsu mahzitais par to manni wehl ussteize, un es tomehr biju leels grehzineeks, ar ascheem wahredeem sehdam.

Tad nu ihsti pehz to, kad diwi behrni un feewa man bija atstahjusch, es tikkai sahzu magkeniht atsiht, kahds grehzigs mans prahts bija. Kad es nu weetahm to swehtu bihbeli nesaprattu, tad es pee muhsu jaunu mahzitaju gahju, un luhdsu, lai winsch manni no bihbeles pamahzoht, jo ta gramata man patihkohht lassiht. Sohliju arri winnam par to labbi makfahht. Muhsu mahzitais atfazzija, ka tas winnam peenahkus darriht, un runnaja mihligi ar manni, un dauds leetas israhdija. Nu es jo wairak tohs swehtus Deewa wahrdu eemihleju, un jo deenas jo wairak saprattu; bet tatschu manni Stihnei tas wehl labbaki isbewahs.

Nu to es ka us weenu reisi biju pee dwehseles saglahhts, un tas Kungs gan brihnischti ta bija nolizzis, kad mums arridsan tahds mahzitais gaddijahs, kas tohs swehtus Deewa wahrdu pahrlieku mihleja un firdi sehde, ta ka zilwekam waijadseja ir preezatees, ir fahsthees, kad winsch tohs isstahstija.

No ta laika es ifdeenâs ar sawu meitu pee ta zeenijama mahzitaja nogahju. Gan daschi muhs apfurehje, bet dauds arri raddahs, kas pehz bihbeli klauschinaja, un wezzas nopliffuschas gramatas no fakteem samelleja. Muhsu zeenigs mahzitais arri litte saunas atwest, un zitti tahs par naudu nopirke, zitti par wolti jeb par puffsmafsu dabbuja, jo muhsu mahzitais irr bihbeles draudstibas beedris. Dauds zilwekem firdis un prahti atspirge Deewa swehtus wahrdu lassohht, un tee arri reisahm ar man lihds gahje pee mahzitaja. Bet lai nu tee swehti wahrdi wissâ draudse taptu sinnami, tapehz muhsu basnijungs pats eefahze behrneem skohlâ to kristigu tizibu mahziht.

Tad atnahze pawaffars, un tanni ne ween muhsu kohkem pumpurischti sprahge un seedi, arri no muhsu firdim dekkis attritte. Kad mehs swehtu bihbeli lassijam, kad muhsu mahzitais to isstahstija, tohs behrnus labbaki mahzija, un wissus behdigus un atstahtus tik mihligi eepreezeja, — un es arri neleegschu, kad mehs atkal tohs 16 kappus us smillschu kalnu redsejam, no kurrahm sneegs bija iskuffis: tad ar to wissu tas swehts Deewa Gars muhs no grehku meega mohdrija un pazehle, un manni, to leelaku grehzineeku, itt pirnu. Us to deenu, kad muhsu mahzitais ohrâ swehtdeena pehz leeldeenas, to ewangeliumu no ta labba ganna (Jahna ewang. 10 nod.) bija isstahstijis, es pee winna pee-

gahju un luhdsu, lai winsch pee augstas waldischanas to istaisoht, ka mums wehlefu swins neschanu turreht pehz scho notikkumu, tahdu, lai muhsu behrni ruddeni pee teem 16 kappeem fanahktu tai deena, kad tahs meitas bija noflahpetas, un lai mehs paauguschi zilweki tapatt pawassarâ fanahktum, jo schiee kappi arri mums jaunu dshwibu atwehruschi. Mahzitais man no firds sawu rohku sneedse, un atbildesa: es zerreju, ar Deewa paligu mehs wehl wairak us preekschu tapsim. Un ta arridsan irr notizzis. Bet juhs nemeerigi paleekat klautsoht, tapehz es jums tikkai wehl ar ihseem wahrdeem pasajzischu, kahbi labbuni no schieem 16 kappeem irr nahkuschi. Kad mehs pirmâ reisê pawassarâ sawu peeminu swinnesam, tad mehs tahs leepas stahbijam, un kad behrni pirmâ reisê ruddeni fanahze, tad schi namma grunte tappe lifka. Das irr muhsu jaunu behrnu namâ teizams. Kad wezzaki wiffwairak wassarâ, sawus jaunus behrnus newarr pee darba lihds nemt un apstattiht, tad mahtes winnus schurp atnesê. Es esnu pagasta wezzaka ammatu atstahjis, un behrnu fargê palizzis, un manna Stihne zil spehdama man pee tam palihds. Arri paauguschi zilweki wiffwairak swehtdeenâs schurp atnah, un es teem wiffadus kristigis un zittus derrigis rakstus islassu. Jo mehs effam dauds grahmatas preeksch sawu pagastu nopirkuschi. Bet zeemâ wehl dauds par labbu irr gahdahts no jauna. Nu 10 gaddi, kamehr tas Kungs muhs ar ustizzigu dwehseles gannu apwehtija, un jau 4 gaddi, kamehr winsch mums arri ustizzigu skohlmeisteru irr nowehlejis, kas ka tehws par muhsu behrneem gahda, un arridsan sehrdeenus audse. See sehrdeeni, to raddi nespehji gohdigi sawahkt, pee wiina tohp eedohti, un eeksch ta Kunga pamahzischanas audseti, un pee semmes darbeem mahziti. Nê tablu no mahzitava mischas irr namâ ustaisihts preeksch nespehjoscheem un flimmeem, un patâ mahzitaish tohs pahrfatta. At Kungs, ta irr leela manta, kad Deewa wahrdu turr! Kamehr mehs wehl paklihduschi dshwojam, mehs nespehjam lohgeem ruhtes aismaht preeksch skohlas nammu, un basniza tappe palasta, lihds teefas usnahze muhs fabrihdahkt. Taggad mehs leelas ehkas effam ar labbu prahtu zehluschi, tapehz ka ta mihibi eeksch mums darbojahs. Mehs Smilkteneeki taggad effam ar Deewu meerâ un peetikfuschi. Kâ tahs leepas jauki aug us muhsu 16 behrnu kappeem, tapatt arri mums no winnu mirschanas ta dshwiba irr jauki isaugust. Lai tikkai Deews dohd, ka wehtras, fausi laiki un aufstas seemas mums neushnah, un neapwaino muhsu leepas un muhsu dshwibu! —

Do paschu no firds wehledams, es tam firmgalwam tehvam no wiffas dwehseles labbeenu atdewu, us to paschohbeli nogahju, fur manni ratti stahweja, tur atraddu dauds spehles un mahzibas leetas noliktas preeksch maseem behrneem, un eekahpu rattôs. Misbraukdams es tohs gohdigus Smilkteneekus atstahju, pee few ta dohmadams:

”Woi tad gan buhs katra pagastâ 16 behrneem appaksch semmes janoflahpst, eekam laudis pareisi atjehgs to ewangeliumu no ta labba ganna Jesus Kristus?“ — —

S. N.

X Tahs mihtlas usminna, kas 41mâ lappâ: Jachtneek, kas no farra ar frukkeem pahrnahkt.

S l u d d i n a s c h a n a.

Warr atkal pee mums dabbuht gattawas: tahs Kollektes, jeb kâ Deewa-kals poschana eeksch Latweeschu basnizam swehtdeenâs un swehtkôs irr jaz turr. Schi trescha drikkê gluschi tahda patte, kâ tahs preekschajas, arri us weenu bohgeni, bet gallâ mehs wehl druzzin staidraku to sinnu eelikkuschi, kas mahza, kâ skohlmeisteram pa fahrtahm Deewa wahrdi ja-lassa, kad mahzitais naw flahkt. Schahs kollektes maksa nefasetas 6 kap. kappera.

Lihds 18. Oktober pee Nihges irr atnahkuschi 1422 fuggi un atbraukuschi 1266,

Brihw drikkelt. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. E. Napjersky.